

مسجد

خانه

مدرسه

نسبت به مشارکت جدی در فعالیت های آموزشی مدارس، مورد توجه اولیا و مربیان قرار گیرد.

تاکنون آن طور که انتظار می رود در جامعه اسلامی ما از ظرفیت و قابلیت بالفعل و بالقوه مساجد در تعلیم و تربیت و شکوفایی شخصیت کودکان و نوجوانان استفاده نشده است. حال آن که باید پیش از هر زمان دیگر در کنار توجه به همگامی خانه و مدرسه، تقویت اندیشه های متعالی تربیتی با تأکید بر همراهی خانه و مسجد و مدرسه و مسجد مورد عنایت اولیا و مربیان واقع شود.

این حق همه بچه های سرزمین اسلامی ماست که با مسجد و هدف ها و برنامه های عبادی و تربیتی آن مانوس گردند. این حق مسلم همه کودکان و نوجوانان است که امام مسجد محل خویش را به نیکی بشناسند و در سنگر مساجد حضور یابند، و این وظیفه ائمه جماعات مساجد است که با فراهم کردن زمینه های مساعد، آراستن و عطرآگین کردن مساجد، یا چهره های مهربان و مصمم در جلب توجه و دعوت کودکان و دانش آموزان محله خود به مسجد، امکان حضور هر چه بیشتر تر آن ها را در مساجد فراهم سازند.

انجمن پایدار و پویای اولیای دانش آموزان، مربیان مدارس و ائمه جماعات مساجد می تواند اساسی ترین نقش را در سلامت، رشد و شکوفایی شخصیت کودکان و هدایت ایشان به سوی کمال داشته باشد.

حضور فعال و مستمر اولیا و مربیان به همراه کودکان در مساجد، علاوه بر فضیلت های معنوی به تقویت اکتساب های آموزشی گاهی نیز خواهد انجامید. و حضور چشم گیر امام مسجد در مدرسه و گفت و گو با مربیان و دانش آموزان و احساس نزدیکی و قرابت با ایشان، به این پیوند مقدس شکوه بیش تری می بخشد.

کوتاه سخن آن که در جامعه اسلامی ما، به ویژه در عصر تهاجم پیوسته دشمنان اسلام و یورش مستمر مهاجمین فرهنگی، می بایست پیش از هر زمان دیگر از همه امکانات بالفعل و بالقوه

با اندکی غور و تفحص در تاریخ تمدن و نظام تعلیم و تربیت اسلامی، به نیکی درمی یابیم که سرچشمه اصلی مدارس در جوامع اسلامی، مساجد است. به دیگر سخن در نظام اسلامی مدرسه ها بخش های توسعه یافته مسجدها هستند. از همین رو آداب و تربیتی که در مساجد حاکم است، با همان قداست و ارزشمندی در فضای مدرسه و کلاس نیز سایه افکننده است و وظایف و حقوق امام و مأمومین در مسجد، مشابه مسئولیت ها و تکالیف معلم و متعلمین در مدرسه است، چرا که هر دو مکان والاترین بستر برای تربیت و رشد یافتگی و محقق شدن هدف خفقت انسان است.

تردیدی نیست که در گستره گیتی، مسجد و مدرسه از بهترین مکان ها و امامت و معلمی از برترین مسئولیت هاست، و به همین دلیل است که در جامعه اسلامی، مسیر کمال انسان را باید در کانون خانواده و دامن تربیت مادر، گذرگاه مدرسه و سنگر مسجد و عبادت حق ترسیم کرد.

اما حقیقت آن است که در جامعه ما نیز همانند غالب جوامع دنیای امروز، بیش ترین مباحث تربیتی در ارتباط با خانه و مدرسه مطرح بوده و هست و آن چنان که بایسته و شایسته است درباره نقش مساجد و آثار اخلاقی و تربیتی آن در تکوین شخصیت کودکان، نوجوانان و بزرگسالان مباحث چندانی مطرح نگردیده است.

اگرچه واژه پیوند خانه و مدرسه بسیار مهم و مقدس و بیانگر رسالت سترگ اولیا و مربیان در تعلیم و تربیت کودکان و نوباوگان است، اما این پیوند خجسته می تواند با استمداد از سنگر عبادی - تربیتی مساجد به مثلی مقدس تبدیل شود و از بیش ترین برکت و زیباترین هیأت برخوردار گردد؛ تا بدان جا که آماده نمودن بچه ها برای حضور فعال در مساجد، به موازات تشویق و ترغیب ایشان برای ورود به مدارس، از اهمیتی ویژه برخوردار باشد. به سخن دیگر در جامعه اسلامی ما ایجاد نگرش مثبت و خوشایند در بچه ها نسبت به فضای معنوی و تربیتی مساجد باید همانند تشویق ایشان

فرهنگی کشور، بالاخص فضای پر برکت مساجد بهره‌مند شد. امروز بیش از هر زمان دیگر اندیشمندان جامعه و کارگزاران فرهنگی کشور می‌بایست هموارکننده طریق پیوند و همکاری و اتحاد و اتفاق خانه، مسجد و مدرسه باشند، زیرا شایسته نیست که غالب مساجد ما در محله‌ها و شهرهای مختلف فقط میزبان جمع محدود نمازگزاران بزرگسال و مسن باشند.

ایجاد نگرش تازه در مدیران، مربیان و دانش‌آموزان نسبت به جایگاه والای مساجد، به مثابه بخشی از فضای مدرسه، از اساسی‌ترین رسالت‌های ائمه مساجد و دست‌اندرکاران نظام تعلیم و تربیت کشور است.

امروز به هر طریق ممکن باید تجربه خوشایند حضور در مسجد و شرکت در فعالیت‌های فرهنگی آن برای همه دانش‌آموزان فراهم شود و راه خانه تا مسجد و مسجد تا مدرسه هموارتر گردد.

مسجد هر محله می‌بایست کانون اصلی فعالیت‌های فرهنگی اولیا، مربیان و دانش‌آموزان آن محله باشد و مصونیت فرهنگی فرزندان، درگرو چنین نگرش و حرکتی است. به همین دلیل است که در متون اسلامی تأکیدهای فراوان بر حضور در مسجد گردیده و در این ارتباط بیش‌ترین مسئولیت بر عهده همسایگان مساجد نهاده شده است.

رسول خدا - صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ - در این باره می‌فرمایند:

«کسی که به مسجدی از مساجد خدا برود، هر گامی که بر می‌دارد تا به خانه‌اش باز گردد، ده حسنه دارد و گناه از نامه عمنش محو می‌شود و ده درجه بالا می‌رود.»

«کسی که قرآن گفت و گویش و مسجد خانه‌اش باشد، خداوند برای او خانه‌ای در بهشت می‌سازد.»

از علی، علیه السلام نیز روایت شده است که:

«همسایه مسجد نماز ندارد (نمازش پذیرفته نمی‌شود، جز در مسجد، مگر این که عذری یا گرفتاری‌یی داشته باشد، عرض شد: ای امیر مؤمنان همسایه مسجد کیست؟ ایشان فرمود: کسی که صدای اذان مسجدی را بشنود.»

علاوه بر تأکیدهایی که درباره قداست و اهمیت حضور در مسجد مطرح گردیده است، صرف حضور در مسجد، در خانه و محل عبادت خاصه خدا، بالاترین ارزش است، و مسجد محل جلای وجود، پالایش روان، سکوی آرامش خاطر و سنگر دفاع از کرامت انسانی و تعظیم همه ارزش‌های الهی است.

مولا علی، علیه السلام، آثار پر برکتی را برای زندگی اهل مسجد بیان می‌فرمایند:

«کسی که به مسجدها رفت و آمد کند، از یکی از هشت فایده زیر بهره‌مند شود.»

۱- برادری سودمند در راه خدا:

پدیدآیی دوستی و اخوت پایدار از برکات هم‌نشینی با اهل مسجد است. یاران اهل مسجد مؤمنان متعهد هستند که از یک زندگی هدفمند، جهت‌دار و پربرکت بهره‌مندند. خمیرمایه رفاقت و پیمان برادری بین یاران مسجد محبتی است که بر ذات خدای سبحان پی‌ریزی شده است. پس چه نیکوست که بهترین دوستان را

از بین یاران مسجد برگزینیم. آن‌گاه که دوستان محل و هم‌کلاسان مدرسه، یاران و همراهان ثابت قدم مسجد می‌گردند، دوستی‌ها و برادری‌ها از والاترین ارزش‌ها و پایدارترین تعهدها برخوردار می‌گردد.

۲- دانشی تازه و جدید:

از نظر مولا علی، علیه السلام، مسجد همانند مدرسه و بلکه سرچشمه اصیل مدرسه و محل تعلیم و تربیت و دانش‌افزایی است. به همین منظور یکی از اهداف ائمه و هیأت امنای مساجد تنظیم برنامه‌های آموزش عمومی و دانش‌افزایی اهل مسجد است. دانش مفید و سودمند و پربرکت - به گونه‌ای که همواره شاهد ارتقای دانش و معلومات مذهبی، علمی و تقویت بینش سیاسی - اجتماعی یاران مسجد باشیم.

۳- آیتی محکم و علمی صحیح و متقن:

انتظار می‌رود که مسجد و آداب و ترتیب حاکم بر فضای معنوی آن به توحید و اخلاص اهل آن بیفزاید و مسیر کمال را بر آنان همواره نمایند.

۴- رحمتی که چشم به راه آن بوده:

همیشه انتظار می‌رود که اهل مسجد مشمول رحمت‌های مستقیم و غیر مستقیم خداوندی باشند، دوستان و برادران صدیق، با روشنی دل، صفای قلب، آرامش و سکینه خاطر، احساس آزادگی، عزت نفس، خودشکوفایی و در پرتو انوار الهی.

۵- سخنی که او را از سقوط باز دارد:

در مباحث و برنامه‌های آموزشی مساجد انتظار می‌رود که گاهی کلامی و عبارتی عرش، تحولی عظیم در اهل مسجد به وجود آورد.

۶- شنیدن سخنی که او را بر هدایت راهنمایی کند:

مسجد خانه قداست و همه جای آن مقدس و فضای آن عطر آگین و متور است. قلوب انسان‌ها در مسجد صیقل یافته، از غبار وابستگی‌ها پاک گردیده، آماده پذیرش کلام حق می‌شود و چه بسا عبارتی و کلامی سرمشق حیات تازه یک انسان می‌گردد.

۷ و ۸- گناهی را ترک کند، از روی ترس یا از روی شرم:

مسجد مناسب‌ترین مکان برای ترک گناه و گندزدایی وجود است. اهل مسجد هر روز از ضعف و سستی‌ها و نارسایی‌های شخصیت خود می‌کاهد و مسیر کمال و اخلاص را می‌پیمایند.

امید آن که با پیوند خجسته و پربرکت بین خانه، مسجد و مدرسه و حفظ و تقویت مثلث مقدس خانه، مسجد و مدرسه، بر غنای برنامه‌های آموزشی و تربیتی بیفزاییم و رسالت اصلی مساجد را نیز احیا نماییم.

منبع:

- کتاب چهل حدیث، جلد اول، سیدهاشم رسولی محلاتی.